

РЕЦЕНЗИЯ

От: проф. д-р Виолета Людмилова Мутафчиева

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор” по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Икономика и управление /туризъм/“
Университет за национално и световно стопанство

Основание за представяне на рецензията е участието ми в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 279/ 06.02. 2020 г. на Ректора на УНСС, Заповед № 796/08.04.2020 г. на Зам.-ректора на УНСС, решение на КС на катедра „Икономика на туризма“ /Протокол № 35/10.03.2020 г./ и решение на Факултетния съвет на факултет „Икономика на инфраструктурата“ /Протокол № 6/ 31.03.2020 г./ при УНСС.

Автор на дисертационния труд: Руси Русков Русев

Тема на дисертационния труд: „Внедряване на интегрирани екологични системи в хотелиерството“

Научен ръководител: доц. д-р Тодорка Тончева

1. Информация за докторанта

Докторант Руси Русев е роден на 16.12.1991 г. в гр. София. Завършва Националната финансово-стопанска гимназия през 2010 г., след което кандидатства в УНСС и е приет в специалност “Икономика на туризма“. Вследствие на успешно положените изпити и дипломиране през 2014 г. придобива ОКС “Бакалавър“ в същата специалност, а през 2015 г. - ОКС “Магистър“ по специалност “Бизнес анализи и проекти“.

От 2017 г. досега е специализант в дистанционно обучение по специалност “Учителска правоспособност“ към Великотърновския университет “Св. Св. Кирил и Методий“.

През 2016 г. започва работа като учител в Националната финансово-стопанска гимназия., където преподава и понастоящем Неговата дейност е насочена към обучаване на учениците по фундаментални икономически дисциплини, както и към подготовката им за национални и международни състезания и конкурси в сферата на икономиката.

Докторант Руси Русев владее английски и немски език. Притежава отлични умения за работа с Microsoft Office, както и със счетоводната програма „БИЗНЕС НАВИГАТОР“.

От 22.03.2016 г. той е редовен докторант към катедра „Икономика на туризма“, факултет „Икономика на инфраструктурата“ на УНСС, в професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Икономика и управление /туризъм/“. Обучението е осъществено съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 710 / 06.04.2016 г.

Индивидуалният план на докторант Русев е приет съобразно нормативните изисквания. Това е потвърдено от решенията на Катедрения съвет на катедра „Икономика на туризма“ и Факултетния съвет към факултет „Икономика на инфраструктурата“. Направени са периодични атестации относно неговата дейност, като са приложени конкретни положителни оценки от научния му ръководител. Докторантът е положил всички предвидени изпити, като се е представил много добре съобразно критериите, заложи в Правилника на УНСС.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е с обем 177 страници, които съдържат увод, три глави и заключение. В изложението са включени 4 фигури, 4 графики и 9 таблици. Направен е списък на използваните литературни източници, които са 87 на брой. От тях 49 са на кирилица и 38 на латиница.

Темата на дисертационния труд е особено актуална поради факта, че повишаването на екологичните изисквания в хотелиерството е пряко свързано с постигането на устойчиво развитие на туристическия сектор.

Трудът е добре структуриран, като е спазена необходимата логическа връзка между отделните глави. В увода са формулирани целта, задачите, обекта и предмета на изследването. Определена е тезата на дисертационния труд, която следва да бъде доказана от автора. Във връзка с това са представени и четири работни хипотези. Посочени са

използваните изследователски методи и са заложили определени ограничения на изследването.

. В трите глави на дисертационния труд последователно са изследвани теоретичните, методологически и приложни въпроси на интегрираните екологични системи в хотелиерството.

В първа глава е представена концептуална рамка на разработването на екологични системи в хотелиерството. Във връзка с това е разгледана еволюцията на теорията за развитието на тези системи, както и техните специфични особености. Специално внимание е отделено на добрите практики в развитието на екологичните системи.

Във втора глава е представена методология за разработването на екологични системи в хотелиерството, като са използвани конкретни критерии и показатели за тяхното оценяване. Определени са методите за анализ и оценка на разглежданите системи.

В трета глава са разгледани приложните проблеми на проектирането и внедряването на екологичните системи в хотелиерството. Предложен е оптимизационен модел за екологична система в хотелиерската дейност и са направени конкретни изводи и препоръки във връзка с разработването и приложението на тези системи

В заключението е направено обобщение на изследването в дисертационния труд, като са направени конкретни изводи и препоръки .

Основната цел на изследването е да се определи по какъв начин проектирането и внедряването на интегрирани екологични системи в хотелиерството може да доведе до ограничаване и при възможност елиминиране на вредното въздействие, което оказва експлоатацията на хотелите върху околната среда. Така формулираната цел се декомпозира на следните подцели :

- определяне на последствията от въздействието на туризма върху околната среда;
- разкриване на основните екологични проблеми, свързани с функционирането на съвременния туризъм;
- проучване и внедряване на екологични системи в хотелиерството с подсистеми в търговската, ресторантьорската, хотелиерската, СПА и уелнес дейностите на хотела;
- въвеждане в експлоатация на територията на хотелските комплекси на природосъобразни материали и съоръжения (електротранспорт, алтернативни горива и др.);
- предлагане на конкретни икономически мерки за подобряване на околната среда.

Основните задачи, които си поставя докторантът при разработването на дисертационния си труд, са следните:

- определяне на критериите, показателите и методите за анализ и оценка на въздействието на хотелиерската дейност върху околната среда;
- оценка на изпълнението на задължителните екологични изисквания за хотелиерската дейност в България;
- разработване на програма за ограничаване на неблагоприятното въздействие на хотелиерската дейност върху околната среда;
- определяне насоките за екологосъобразна дейност в хотелиерството при съвременните условия в България.

Като обект на изследването е определен хотелът, а за предмет на дисертационния труд е определена екологичната система в хотелиерството

Основната изследователска теза се свежда до обосноваване на необходимостта съвременният български хотел да събира, обработва и използва информацията за изразходването на ресурсите си по оптимален начин чрез внедряване на интегрирана екологична система.

Налице е определена взаимовръзка между темата, предмета, обекта, целта и хипотезата в дисертационния труд. Това се обуславя от факта, че в темата са заложили предметът и обектът, от които произтича така формулираната цел, насочена към доказване на хипотезата.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Основните научни и научно-приложни резултати, постигнати в изследването, могат да бъдат обобщени по следния начин:

- Определени са специфичните особености на интегрираните екологични системи в хотелиерството.
- В процеса на проучването е установен ефектът от внедряването на екологичните системи в хотелиерството.
- Предложен е модел на програмен продукт, чрез който да функционира системата за екологичност в отделния хотел. На неговата основа е възможно да се разработи фактически програмен продукт, който да намери приложение в туристическия сектор.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В дисертационния труд са налице са редица научни и научно-приложни приноси, които могат да бъдат обобщени по следния начин:

- Направена е авторова дефиниция на понятието „екологична система“.
- Разработен е проект на система за екологична оценка на въздействието на хотелиерството върху околната среда.
- Въведена е алтернативна формулировка на термина „екологична система в хотелиерството“, като по този начин се допълва понятиен апарат по темата на дисертационния труд.
- Направена е съпоставка за екологичност на системите в хотелиерската дейност по метод, създаден от докторанта, който включва определени критерии и показатели. На базата на създадения набор от инструменти може да се твърди, че са обхванати голям процент от екологичните особености на системите в хотелиерството. Във връзка с това докторантът има идея за създаване на софтуерен продукт, който да обработва информация от различни бази данни с цел прогнозиране и планиране на разходната част на бюджета на хотела, както и с оглед намаляване на текущите променливи разходи.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

За участието си в конкурса докторант Русев представя една научна статия, публикувана в Научни трудове на УНСС, както и осем доклада, представени на национални и международни научни конференции. Това показва неговата висока публикационна активност, стимулирана от изследователските му интереси в разглежданата проблематика.

Считам, че публикациите са пряко свързани с темата на дисертационния труд. В тях са засегнати актуални проблеми, свързани с внедряването на интегрирани екологични системи в хотелиерството. Докторант Русев е декларирал, че дисертационният труд „Внедряване на интегрирани екологични системи“, както и публикациите, свързани с темата му, са изцяло авторски продукт. При тяхното разработване не са ползвани чужди публикации и разработки в нарушение на авторските им права.

6. Оценка на автореферата

В автореферата адекватно е отразена актуалността на разглежданите проблеми във връзка с темата на дисертационния труд. Конкретно са изяснени обекта, предмета и обхвата на изследването, както и основната цел и задачи, които си поставя докторант Руси Русев при разработването на дисертационния труд. Определени са изследователската теза, методите на проучване и ограниченията при изследването.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

При защитата на дисертационния труд следва да се вземат под внимание следните бележки и препоръки:

- Редно е авторът да изясни кои са най-важните екологични сертификационни мерки, които се прилагат в областта на хотелиерството при съвременните условия /стр.54-56/.

- Необходимо е по-обстойно да се разгледа приложението на Стандарта за отчитане на устойчиво развитие в хотелиерската дейност.

Въпреки направените критични бележки и препоръки считам, че е налице важно, актуално и обстойно изследване на внедряването на интегрирани екологични системи в хотелиерството. Това е особено необходимо във връзка с разработването и прилагането на конкретни мерки за постигане на устойчиво развитие на туристическия сектор при съвременните условия.

8. Заключение

Вследствие на обстойния анализ изразявам положителното си решение относно представения за защита дисертационен труд. Считам, че трудът отговаря на критериите на Закона за развитие на академичния състав в Република България, както и на Правилника за провеждането на конкурси за придобиването на научни степени и академични длъжности на УНСС. Във връзка с това предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят образователната и научна степен “доктор“ на Руси Русев в професионално направление 3.8. “Икономика“, научна специалност “Икономика и управление /туризъм/“.

София, 27.04.2020 г.

Рецензент:
/проф. д-р Виолета Мутафчиева/

